

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА (УКРАЇНА)
АСТРОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ МАНІТОБІ (КАНАДА)
ГОЛОВНА АСТРОНОМІЧНА ОБСЕРВАТОРІЯ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ КОСМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ ТА
ДЕРЖАВНОГО КОСМІЧНОГО АГЕНТСТВА УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА АСТРОНОМІЧНА АСОЦІАЦІЯ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)

ЗБІРНИК ТЕЗ

**III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«III ШКЛОВСЬКІ ЧИТАННЯ «ПРОБЛЕМИ СУЧАСНИХ ПРИРОДНИЧО-
МАТЕМАТИЧНИХ НАУК ТА МЕТОДИК ЇХ ВИКЛАДАННЯ»»**

30-31 жовтня 2024 року

Глухів – 2024

Рекомендовано рішенням Вченої ради Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (протокол № 4 від 29.10.2024 року).

Збірник тез доповідей учасників III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю «III Шкловські читання «Проблеми сучасних природничо-математичних наук та методик їх викладання» (м. Глухів, 30–31 жовтня 2024 року). Глухів, 2024, 268 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:

Кухарчук Роман Павлович – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри фізико-математичної освіти та інформатики Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Відповідальний секретар:

Максименко Лариса Василівна – старший лаборант кафедри фізико-математичної освіти та інформатики Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Члени редакційної колегії:

Зайка Оксана Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізико-математичної освіти та інформатики Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Кугай Наталія Василівна – доктор педагогічних наук, доцент кафедри фізико-математичної освіти та інформатики Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, с.н.с. Радіоастрономічного інституту НАН України;

Гоменюк Ольга Володимирівна – кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри фізико-математичної освіти та інформатики Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Сухойваненко Людмила Федорівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри фізико-математичної освіти та інформатики Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

До збірника увійшли матеріали і тези доповідей, подані учасниками III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю «III Шкловські читання «Проблеми сучасних природничо-математичних наук та методик їх викладання» (30-31 жовтня 2024 року, Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка).

Тексти публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідають автори, а також (для учнів, студентів та аспірантів) наукові керівники.

Алла Кожевникова,

к.пед.н., доцент

кафедри освітології та педагогіки мистецтва

Мелітопольського державного педагогічного університету

імені Богдана Хмельницького

Петро Кожевников,

асистент кафедри інформатики і кібернетики

Мелітопольського державного педагогічного університету

імені Богдана Хмельницького

СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Сьогодні із за війни з сусідньою країною заклади вищої освіти в Україні стикаються з надзвичайними викликами, які вимагають швидкої адаптації та використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для підтримки безперервного навчання.

Питаннями розвитку та впровадження ІКТ в педагогічний процес закладів вищої освіти розглядалися в дослідженнях вітчизняних та закордонних вчених: Ф. Апшай, В. Білецького, І. Бужиної, І. Войтович, Т. Волонтовської, О. Готько, Ю. Данилевич, Л. Єпик, М. Імерідзе, О. Кузьменко, Н. Лемешевої, І. Теліш, О. Чайковської на інші [1; 2; 3; 4; 5].

Розгляд наукових праць свідчить про те, що особливість використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі в умовах війни є актуальною та недостатньо досліджена.

Слід зазначити, що поняття «технологія» представляє собою комплекс методів, форм та прийомів, які відповідно до визначеної мети, завдань, принципів та умов діяльності, забезпечуючи ефективне поєднання теорії та практики, стилю поведінки та культури міжособистісного спілкування учасників освітнього процесу.

Інформаційно-комунікативні технології виступають ключовим елементом

сучасних моделей інноваційних процесів, як засіб забезпечення зовнішніх і внутрішніх зв'язків навчального закладу як інноваційної системи в процесі формування інноваційної компетентності. Інформаційно-комунікативні технології не лише значитимуть споживання інформації, але й є інтерактивним процесом суб'єкт-суб'єктної взаємодії, обміну знаннями, творчими ідеями та інноваційним досвідом. Така взаємодія сприяє співробітництву та служить одним із інструментів для підвищення мотивації педагога до інноваційної діяльності [4, с. 134].

Ми вважаємо, що залучення майбутніх вчителів до використання інформаційно-комунікативних технологій у професійно-педагогічній діяльності в ході виконання творчих завдань відповідає інноваційним принципам освітнього процесу у закладі вищої освіти. Це включає в себе методи та прийоми, що підвищують ефективність розвитку інформаційно-комунікативної технології й сприяють розв'язанню творчих завдань та розвитку позитивної мотивації до інноваційної діяльності.

Оскільки інформатизація суспільства сьогодні вимагається постійне професійне самовдосконалення викладача й здобувача майбутньої професії, сучасні концепції педагогічної освіти акцентують увагу на створенні організаційно-педагогічних умов, які б стимулювали його до рефлексії та прийняття особистісно значущого вмісту професії через професійний самоаналіз. Зважаючи на це, перед закладами вищої освіти постає завдання підготовки особистісно орієнтованого викладача та розвитку й саморозвитку самостійної, відповідальної творчої особистості, здатної реалізувати себе в подальшій професійній та інноваційній діяльності.

Основними характеристиками застосування ІКТ в освітньому процесі під час війни є:

1) неможливість проводити заняття в класах через повітряну тривогу й фізичну небезпеку інформаційно-комунікаційні технології стають основним інструментом для забезпечення педагогічного процесу. Таким чином, перехід викладачів й студентів на дистанційне навчання, використовуючи платформи на зразок Moodle, Zoom, Google Classroom та інші. Важливим аспектом є адаптація учбових матеріалів до онлайн-формату та організація інтерактивного навчання.

2) гнучкості педагогічного процесу у закладі вищої освіти сприяє асинхронного навчання під час використання ІКТ, адже студенти можуть опрацьовувати матеріали

та виконувати завдання у зручний для них час, коли є доступ до інтернету й дозволяє мінімізувати переривання у навчанні та підтримувати освітній рівень.

3) з урахуванням нестабільного доступу до інтернету в онлайн платформі Moodle є можливість завантаження навчальних матеріалів для офлайн-використання. Наприклад, через мобільні додатки чи хмарні сховища студенти можуть зберігати матеріали та працювати з ними в режимі офлайн.

4) ІКТ дозволяє продовжувати навчання незалежно від місця перебування здобувачів вищої освіти. В умовах евакуації чи переселення майбутні вчителі можуть продовжувати навчання за допомогою мобільних пристроїв, таких як планшети або смартфони, що забезпечує мобільність та адаптивність освітнього процесу.

5) використання віртуальної реальності (VR), інтерактивних курсів та ігрових технологій допомагає зробити процес навчання цікавим та зберегти мотивацію студентів.

Таким чином, використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі під час війни є критично важливим для забезпечення безперервності навчання, збереження психологічного здоров'я студентів і викладачів для підтримки стабільності освітньої системи в Україні. Хоча війна створює численні виклики, ІКТ допомагають знаходити рішення для забезпечення безперервності освіти навіть у критичних ситуаціях, коли традиційні форми навчання стають недоступними або небезпечними.

Література

1. Білецький В.В., Войотвич І.С., Апшай Ф.В., Теліш І.С. Інформаційно-комунікаційні технології в умовах змішаного навчання. *Наукові записки Серія: Педагогічні науки*. № 208 (2023). С.91-97. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2023-1-208-91-97>

2. Бужина І. В., Імерідзе М. Б., Кузьменко О. Г. Використання інноваційних технологій у вищій освіті: проблеми та перспективи. *Перспективи та інновації науки*. 2023. No14 (32). С. 51–61. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/6892/6932>

3. Волонтовська Т.П., Єпик Л.І., Лемешева Н.В. Роль ІКТ та інновацій у

підготовці майбутніх фахівців в системі вищої освіти. Академічні візії № 28 (2024): DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10653952>

4. Готько О., Чайковська О. Інформаційно-комунікаційні технології – як сучасний засіб навчання в освіті. Молодь і ринок. 2015. № 4. С. 130–134.

5. Kozhevnikova, A., & Kozhevnykov, P. (2024). Specifics of innovative educational environment and its influence on the development of future teachers' innovative competence. Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series "Pedagogy and Psychology", 10(2), 72-80. DOI: <https://doi.org/10.52534/msu-pp2.2024.72>